

Muistio

Neuvotteleva virkamies
Sari Alho

24.4.2026

VN/9214/2026
VN/9214/2026-TEM-1

Valtioneuvoston asetus Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja Liikenne- ja viestintävirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Rautatiealan sääntelyelin siirtyi Liikenne- ja viestintäviraston yhteydestä Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen 1.1.2026, kun laki raideliikennelain 147 ja 148 §:n muuttamisesta (1002/2025) ja laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta (1004/2025) tulivat voimaan. Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua valtioneuvoston asetusta (728/2012) ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetukseen lisättäisiin säännökset rautatiealan sääntelyelimen päällikön virkavapaasta ja sijaisista. Vastaavasti Liikenne- ja viestintävirastosta annetusta valtioneuvoston asetuksesta (1183/2018) ehdotetaan kumottavaksi säännökset, joilla säädetään rautatiealan sääntelyelimen päällikön virkavapaan myöntämisestä ja päällikön sijaisista määräämisestä.

Muutosten ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2026.

Asetukset annettaisiin Valtion virkamieslain (750/1994) 23 §:n 4 momentin ja Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) 3 §:n 6 momentin nojalla (Valtioneuvoston asetus Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun asetuksen muuttamisesta) sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 4 §:n 3 momentin nojalla (Valtioneuvoston asetus Liikenne- ja viestintävirastosta annetun asetuksen 5 §:n muuttamisesta).

1 Yleisperustelut

1.1. Esityksen tausta ja asetuksenantovaltuudet

Julkisesti tuetun henkilöjunaliikenteen järjestämisen rakenteita uudistettiin. Osana uudistusta Liikenne- ja viestintäministeriöllä aiemmin ollut rautatieliikenteen toimivalta siirtyi Liikenne- ja viestintävirastolle. Muutoksen vuoksi rautatiealan sääntelyelin siirtyi Liikenne- ja viestintäviraston yhteydestä Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.

Hallituksen esitys eduskunnalle liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista (HE 66/2025 vp) annettiin eduskunnalle 12.6.2025. Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta, laki raideliikennelain 147 ja 148 §:n muuttamisesta, laki Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 6 §:n kumoamisesta, ja laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta. Eduskunta hyväksyi esityksen 21.10.2025 ja tasavallan presidentti vahvisti lait 14.11.2025. Lait tulivat voimaan 1.1.2026.

Liikenne- ja viestintävirastosta sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuja asetuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvoston asetukseen Kilpailu- ja kuluttajavirastosta lisättäisiin säännökset rautatiealan päällikön virkavapaan myöntämisestä ja sijaisten määräämisestä. Vastaavasti kyseiset säännökset poistettaisiin Liikenne- ja viestintävirastosta annetusta valtioneuvoston asetuksesta.

Muutettavaksi ehdotettavan valtioneuvoston asetuksen Kilpailu- ja kuluttajavirastosta (728/2012) asetuksenantovaltuus perustuu seuraaviin säännöksiin:

- Valtion virkamieslain (320/2017) 23 §:ssä säädetään virkavapaudesta. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset virkavapauden myöntävästä viranomaisesta.

- Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (688/2001) 6 §:ssä johtamisesta ja ratkaisuvallasta. Pykälän 6 momentin mukaan tarkempia säännöksiä johtamisesta ja ratkaisuvallasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Muutettavaksi ehdotettavan asetuksen Liikenne- ja viestintävirastosta annetun asetuksen 5 §:n muuttamisesta perustuu Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain (935/2018) 4 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä viraston johtamisesta ja sen tehtävien hoitamisesta sekä säädetään viraston muiden virkojen kuin pääjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista, pääjohtajan sijaisen määräämisestä sekä muista henkilöstöä koskevista asioista.

2 Asian valmistelu

Asetusmuutokset on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä, yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa.

Asetusehdotukset eivät ole olleet lausunnolla, koska muutokset ovat vaikutuksiltaan suppeita ja teknisiä.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Rautatiealan sääntelyelimen päällikön virkavapaasta ja sijaisista säädetään Liikenne- ja viestintävirastosta annetussa valtioneuvoston asetuksen 5 §:ssä. Pykälän toisen momentin mukaan rautatiealan sääntelyelimen päällikön virkavapauden myöntää liikenne- ja viestintäministeriö. Yli kaksi vuotta kestävä virkavapauden myöntää kuitenkin valtioneuvosto, jollei virkavapaus perustu lakiin tai virkaehtosopimukseen. Pykälän kolmannen momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö määrää viraston pääjohtajan sekä rautatiealan sääntelyelimen päällikön sijaiset.

Valtion virkamieslain 23 §:ssä säädetään virkavapauden myöntämisestä. Pykälän 4 momentin mukaan tarkemmat säännökset virkavapauden myöntävästä viranomaisesta, minkä nojalla on annettu valtion virkamiesasetuksen (971/1994) 21 §:n säännökset. Pykälän 3 momentin mukaan virkavapaudesta päättämisestä voidaan erikseen säätää toisin kuin mitä 1 ja 2 momentissa säädetään. Sääntelyelimen päällikön virkavapaasta on säädetty nykyisin toisin kuin valtion virkamiesasetuksessa säädetään. Nykyisiä sääntelyelimen päällikön virkavapaata koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että niissä huomioidaan sääntelyelimen siirtyminen Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.

Valtioneuvoston asetusta Kilpailu- ja kuluttajavirastosta ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksen 4 §:än henkilöstön nimittämisestä ja ottamisesta lisättäisiin rautatiealan sääntelyelimen päällikkö niihin virkahenkilöihin, joita Kilpailu- ja kuluttajaviraston pääjohtaja ei nimitä. Rautatiealan sääntelyelimen päällikön nimittää valtioneuvosto viideksi vuodeksi kerrallaan (raideliikennelaki 148 §).

Valtioneuvoston asetusta Kilpailu- ja kuluttajavirastosta ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetukseen lisättäisiin 5 a §, jossa säädettäisiin virkavapauden myöntämisestä rautatiealan sääntelyelimen päällikölle. Virkavapauden myöntäisi työ- ja elinkeinoministeriö. Kuitenkin yli kaksi vuotta kestävä virkavapauden myöntäisi valtioneuvosto, jollei virkavapaus perustu lakiin tai virkaehtosopimukseen.

Valtioneuvoston asetuksen 6 §:än lisättäisiin maininta, että rautatiealan sääntelyelimen sijaisen määrää työ- ja elinkeinoministeriö.

Valtioneuvoston asetusta Liikenne- ja viestintävirastosta ehdotetaan muutettavaksi siten, että rautatiealan sääntelyelimen päällikön virkavapauden myöntämisestä koskeva asetuksen 2 momentti kumottaisiin. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin säännös sääntelyelimen päällikön sijaisten määräämisestä.

4 Keskeiset vaikutukset

Asetusmuutokset ovat teknisluonteisia. Niillä ei ole arvioitu olevan taloudellisia vaikutuksia tai muita merkittäviä vaikutuksia. Muutoksilla varmistetaan, että sääntelyelimen päällikön virkavapauden myöntävää viranomaista ja sijaisten määräämistä koskevat säännökset vastaavat sääntelyelimen nykyistä sijaintia Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteydessä.

Säännöskohtaiset perustelut

Valtioneuvoston asetus Kilpailu- ja kuluttajavirastosta (728/2012)

4 § *Henkilöstön nimittäminen ja ottaminen.* Pykälään lisättäisiin rautatiealan sääntelyelimen päällikkö henkilöihin, joita Kilpailu- ja kuluttajaviraston pääjohtaja ei nimitä. Rautatiealan sääntelyelimen päällikön nimittää valtioneuvosto viideksi vuodeksi kerrallaan.

5 a § *Virkavapauden myöntäminen rautatiealan sääntelyelimen päällikölle.* Asetukseen lisättäisiin uusi 5 a §, jonka mukaan virkavapauden rautatiealan sääntelyelimen päällikölle myöntäisi työ- ja elinkeinoministeriö. Kuitenkin yli kaksi vuotta kestävä virkavapauden myöntäisi valtioneuvosto,

jollei virkavapaus perustu lakiin tai virkaehtosopimukseen. Säännös vastaa Liikenne- ja viestintävirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 2 momentin säännöstä, joka kumottaisiin.

6 § *Sijaisen määrääminen* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin rautatiealan sääntelyelimen päällikkö, jolle sijaisen määräisi työ- ja elinkeinoministeriö. Säännös vastaa Liikenne- ja viestintävirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 3 momentin säännöstä, josta poistettaisiin maininta rautatiealan sääntelyelimen päällikön sijaisen määräämisestä.

Muutokset perustuisivat siihen, että rautatiealan sääntelyelin on siirtynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.

Valtioneuvoston asetus Liikenne- ja viestintävirastosta (1183/2018)

5 § *Virkavapaus ja pääjohtajan sijaisuus.* Pykälän 2 momentti kumottaisiin.

Pykälän 3 momentista poistettaisiin maininta rautatiealan sääntelyelimen päällikön sijaisten määräämisestä.

Selkeyden vuoksi koko pykälä muutettaisiin.

Muutokset perustuisivat siihen, että rautatiealan sääntelyelin on siirtynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.

Asetuksen voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2026.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja asetuksen Liikenne- ja viestintävirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n muuttamisesta.

Liikenne- ja viestintävirasto on antanut esittelyluvan.

Esittelijä

Neuvotteleva virkamies Sari Alho, työ- ja elinkeinoministeriö